Autor Guste Santini
Četvrtak, 02 Studeni 2000 15:08

Financijski servis od 30 listopada pod šestom točkom donosi:

"Račan: Do kraja godine isplata osigurane štednje iz propalih banaka".

Svato će se složiti da valja depozite stanovništvu isplatiti. Konačno to je ugovorna obveza iako je sama obveza derivirana iz odnosnog zakonskog propisa. Banke i štedionice uplaćuju premije osiguranja za štedne uloge i prema tome osiguranu štednju treba isplatiti.

Način isplate štednje realizirat će se emisijom i prodajom obveznica države putem poslovnih banaka. Ništa čudno i neuobičajeno ja bih dodao.

Pa ako je sve tako normalno čemu komentari zapitat će se čitalac ovih redaka?

Prvo. **Postavlja se pitanje zašto emisijom obveznicaa nije i prije isplaćena osigurana štednja. Nadalje, zašto se na isti način ne podmire obveze prema umirovljenicima? Zašto bi osigurana štednja bila važnija od odluke Ustavnog suda.** Odgovor na pitanja nemam.

Druge. Banke imaju višak likvidnosti koji ne plasiraju privredi. Sam Predsjednik vlade je vrlo precizno i ispravno eksplicirao taj problem. **Sutra kada poslovne banke otkupe obveznice višak likvidnosti će se opet pojaviti ali sada u "stranim" bankama koje, ionako, dramatično povećavaju svoje učešće u konsolidiranoj bilanci poslovnih banaka. Što će biti ako te dvije milijarde kuna završe u devizma ili, pak, odu u inozemstvo.**
Na nesreću to nikoga ne zabrinjava. Poete bi rekle "kuda plovi ovaj brod"? Privreda će i dalje živiti svoj tmuran i turoban život. Ukoliko pak obveznice kupe građani tada će se povećati krediti temeljem tih obveznica što nije zbog kamatne diferencije previše uvjerljivo.

Treće. Kada neka banka ide u stečaj tada ona u prvom redu naplaćuje kredite i prodaje imovinu kako bi definirala sečajnu masu koju će potom razdjeliti sukladno zakonskim propisima. Pitanje je: **gdje "leži" novac poslovnih banaka u stečaju? Građani bi ostali zaprepašteni kad bi znali da se novac nalazi u tzv. velikim (čitaj: "stranim" bankama koje ne kreditiraju privredu kako je to Predsjednik vlade ispravno uočio) bankama po vrlo prihvatljivim kamatnim stopama.** Razlog je jasan domaće su banke rizičnije jer su imale više senzibiliteta za posrnulu privredu. Radi se o poznatojprocjeni rizika tzv. "ABCDE" rizicima, koje od 1999. godine poslovne banke moraju provoditi što je značajnim uzrokom današnjeg stanja (o tome sam već više puta na više mjesta pisao)."Strane" banke koje posluju temeljem marginalnih troškova i inih pogodnositi nisu trebale imati "domaći" senzibilitet. **Ostaje otvoreno pitanje zašto se novac nije našao u centralnoj banci ili u HABOR-u. Blokirani iznos novca se mogao naći i na računu ministarstva financija koje će, kako je najavio Predsjednik vlade, izdati državne obveznice i podmiriti dugovanje prema osiguranoj štednji. Moglo se je tim novcem polako i ustrajno isplaćivati osigurana štednja što bi značilo smanjenje svekolikih tenzija i veće povjerenje u poslovne banke i državu. Ovako su neke banke dobila sredstva s kojima trguju na zadovoljstvo svojih dioničara.**
Lijepa i učinkovita priča za dioničare odnosnih banaka.

Iznijeto je samo dio moga zahtjeva i argumentaacije da Hrvatski državni sabor mora oformiti ekspertni tim koji bi analizirao i dijagnosticirao proteklo vrijeme kako bi se što učinkovitije izašlo iz prisutne krize. I dalje ostaju mnoga otvorena pitanja. Između ostalog **valjalo bi raspraviti koliko je koštala sanacija pojedinih banaka i koji su iznosi bili u pitanju (potrebna sredstva za sanaciju) kod drugih banaka koje su jednostavno otišle u stečaj. Zavarava se Hrvatski državni sabor ako misli da je ovo pitanje moguće staviti po "tepih". Ova i ina pitanja su od vitalnog značaja za Hrvatsku državu i porezni obveznici moraju na ta pitanja dobiti odgovor, s jedne strane. S druge strane, valja znati da upravljanje gubicima donosi značajne zarade i da je tako moguće znatno smanjiti pritisak na proračun (čitaj: poreznog obveznika). I na kraju, najvažnije, takva bi analiza pokazala da nema razvoja Hrvatske bez snažne nacionalne financijske industrije koja, potom, postaje sudionik globalne financijske industrije.**